



Circulaire gemeente voor de toekomst

Hoger ruimtelijk rendement en lager grondstoffengebruik

HET PROJECT IN HET KORT

Bevolkingsprognoses geven aan dat de **bevolking in Vlaanderen** de komende jaren nog aanzienlijk zal **groeien**: tegen 2050 hebben we maar liefst een half miljoen extra woonegelegenheden nodig, extra ruimte voor crèches, winkels, kantoren ... Tegelijk groeit het besef dat **gebouwen** ook een **enorme milieu-impact** hebben: hun opbouw, dagelijks gebruik en verbouwingen vragen veel materialen, water en energie. En ze veroorzaken grote afvalstromen.

Een **zuiniger** gebruik van onze open ruimte en **hergebruik** van **leegstaande gebouwen** zullen een prioriteit en uitdaging worden.

Met het **project 'Circulaire gemeente voor de toekomst'** willen Bond Beter Leefmilieu (BBL) en de Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP) die uitdaging concreet maken. We geloven dat, met de nodige creatieve ingrepen in onze stads- en dorpskernen, we voldoende ruimte kunnen vinden om die bevolkingsgroei en economische groei op een duurzame manier op te vangen.

We maakten een selectie van enkele **praktijkcases** van leegstand (een militair domein, een school en een winkelpand) en onderzochten door middel van **workshops** met de lokale besturen, stakeholders en experts de mogelijke **opportuniteiten** om **kringlopen te sluiten**, gebouwen voor te bereiden op een **circulaire toekomst**, en de **circulaire economie in praktijk** te brengen.

Het **inspiratieboek 'Scenario circulair'** verzamelt al onze bevindingen en leerlessen van deze zoektocht. Iedereen kan het boek gratis opvragen of downloaden van de website.

PROJECTGEGEVENS

Dossiernummer: 2017-159
 Looptijd: 12/2017 tot 06/2019
 Subsidiebedrag: € 93.619

Een project van:

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen

Samen met:

Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning

[naar de databank >](#)



BELANGRIJKSTE RESULTATEN

1

Hoewel er al veel gebeurt rond circulaire materialenstromen en in de discussie sloop versus nieuwbouw, is er weinig expertise over circulariteit in ruimtelijke ordening. Onze workshops waren voor vele lokale bestuurders een **eye-opener** over het **belang van circulaire ruimtelijke planning**.

2

De workshops vergrootten het **maatschappelijk draagvlak** voor de circulaire invulling van leegstaande gebouwen. Omwonenden en lokale stakeholders konden kennismaken met het begrip en mee constructief nadenken over de herinvulling van de panden, wat veel enthousiasme opwekte.

3

We zetten met dit project ook in op **disseminatie**. Onze bevindingen en leerlessen uit de praktijkcases werden verzameld in het **inspiratieboek 'Scenario Circulair'**. Dat werd gepresenteerd tijdens het **slotcongres 'Operatie Circulatie'** in Leuven en kan **gratis** worden opgevraagd of **gedownload**.

KERNCIJFERS

6 ha

open ruimte weg per dag

40%

materiaal Europa naar bouwsector

3

praktijkcases van leegstand

1

inspiratieboek 'Scenario circulair'

BELANGRIJKSTE GELEERDE LESSEN

1

Aanvankelijk wilden we inspiratie halen uit **voorbeeldprojecten** van circulaire stedenbouw in binnen- en buitenland. Die **bestaan echter amper**, en ook een beleidspraktijk rond circulaire stedenbouw ontbreekt. Wij voeren **pionierswerk**. Het is dus nog te vroeg om, zoals gehoopt, kant-en-klare recepten uit te schrijven voor circulariteit in ruimtelijke plannen.

2

Stedenbouwkundige projecten en ruimtelijke plannen vertrekken meestal vanuit vaststaande bestemmingen (wonen, bedrijven, natuur...). Een circulaire invulling en het sluiten van kringlopen vragen echter een **andere manier van werken**, waarbij functies meer door mekaar kunnen lopen.

3

Circulaire stedenbouw past moeilijk in **klassieke aanbestedingsprocedures** die vertrekken vanuit een vast programma dat alles al in detail vastlegt. Een circulair project heeft nood aan een **flexibeler programma**, dat zich kan aanpassen aan bijvoorbeeld de mogelijkheid om kringlopen te sluiten.

4

Circulaire herbestemmingen vragen om een **andere procesbegeleiding van de lokale besturen**. Hoe vullen zij hun regierol in en brengen ze stakeholders samen om de ambities te concretiseren? Gebouwde omgeving circulair maken vraagt ook vaak een **grote startinvestering**, wat niet evident is met een **krap gemeentebudget**.

WAT BRENGT **DE TOEKOMST?**